

СИЛАБУС
КЛАС НАРОДНОГО АНСАМБЛЮ

Освітній ступінь «Бакалавр».

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».

Назва Освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради»

Рік навчання: 2р. 10м. Курс III Семестр: VI

Рік навчання 3р.10м. Курс IV Семестр: VIII

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська.

Керівник курсу:

Придіус Людмила Олексіївна – заслужена артистка України, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Контактна інформація:

Прореквізити дисципліни:

«Історія української естради», «Історія світової естради» «Загальне фортепіано», «Сольний спів», «Теорія музики», «Сольфеджіо», «Гармонія та поліфонія», «Культурологія / Історія мистецтв», «Сценічний рух / Танець».

Постреквізити дисципліни:

«Методико-виконавський аналіз педрепертуару», «Методика викладання», «Методика і практика роботи з ансамблем», «Концертно-виконавська практика», «Педагогічна практика»

Призначення дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради» вивчення навчальної дисципліни «Клас народного ансамблю» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

- Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
- Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати

переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору). мінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Клас академічного ансамблю» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові:

ФК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

ФК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

Мета навчальної дисципліни: курс створений з метою надання та поглиблення знань щодо особливостей народного ансамблевого співу, підготовки висококваліфікованих фахівців вокального мистецтва, які в майбутньому зможуть себе реалізувати у виконавській та педагогічній діяльності та ефективно застосовувати свої знання, вміння та навички на практиці.

Предмет – ансамблевий спів, як невід'ємний важливий елемент загальної системи вокальної освіти. Народне багатоголосся. Інтонаційні, тембральні, гармонічні, фактурні та інші особливості народного вокального ансамблю.

Зміст і структура курсу

	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин	90	90
Практичні	36	10
Самостійна робота	54	80
Залік	VI / VIII	VI / VIII
2р.10м. II курс, III семестр		
3р.10м. III курс, V семестр		
Модуль 1		
№ тижня	Назва теми	Години (аудит. практ.)
		Завдання для самостійної роботи

1	Тема 1. Поняття ”вокальний ансамбль”. Історія вокальних ансамблів України. Види народного багатоголосся. Гетерофонія, гомофонія, поліфонія та їх різновиди.	6	Проаналізувати наукову, методичну літературу, написати висновки та тези відповідно завданню
2, 3, 4, 5	Тема 2. Інтонування у вокальних ансамблях. Тембр. Дикція та артикуляція. Темп, агогіка та динаміка у вокальному ансамблевому виконавстві.	21	Проаналізувати наукову, методичну літературу, написати висновки та тези відповідно завданню
6, 7, 8, 9, 10	Тема 3. Стрій. Лад. Заспів. Вивід. Мелізматика. Імпровізація.	21	Проаналізувати наукову, методичну літературу, написати висновки та тези відповідно завданню Відпрацювання матеріалу відповідно завдань аудиторної роботи.
10, 11, 12, 13, 14	Тема 4 Основні пісенні жанри (музична складова). Щедрівки, колядки. Водіння кози, йорданські, Василь та Маланка. Веснянки, гаївки, гагілки, юрїївські пісні. Купальські, петрівчані, жнивварські, трудові, рекрутські. Весільний цикл пісень. Родинно-побутові, ліричні, жартівливі, дитячі, колискові. Авторські пісні. Народні романси, Історичні, чумацькі.	21	Практична робота. Відпрацювання матеріалу відповідно завдань аудиторної роботи.
14, 15, 16, 17, 18	Тема 5. Західне Полісся. Східне Полісся. Київщина, Чернігівщина, Полтавщина. Харківщина, Луганщина,	21	Практична робота. Відпрацювання матеріалу відповідно завдань аудиторної роботи.

Дніпропетровщина, Донеччина. Одещина, Миколаївщина, Херсонщина., Запоріжжя, Крим. Волинь, Галичина. Поділля, Буковина. Лемківщина, Бойківщина.		
--	--	--

Методичні рекомендації

Дисципліна “Клас народного вокального ансамблю” передбачає, в першу чергу, практичні заняття. Всі матеріали, подані на заняттях повинні мати практичний застосунок і опрацювання на цих же заняттях. Всі теми повинні мати практичне втілення під час виконання вокальних творів. Студенти повинні навчитися досконало володіти своїм голосом в ансамблевому виконавстві, розуміти суть народного ансамблевого співу. Максимально розширити свої знання в репертуарі народних пісень, їх особливостей виконання та стилістиці. Тому всі теми слід вивчати з позиції безпосереднього практичного застосування і постійного відпрацьовування різних елементів ансамблевого виконавства. Слід максимально навантажувати студентів практичними завданнями та завданнями, які вимагають самопідготовки (підібрати музичні зразки, підготувати доповідь, практична робота безпосередньо з учасниками ансамблю тощо).

Рекомендована література

Основна

1. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс. – 2-е изд. – Л.: Музыка, 1971. – 237 с.
2. Бенч-Шокало О. Український хорівий спів: актуалізація звичаєвої традиції : навч. посіб. / О. Бенч-Шокало. - К. : Ред. журн. „Укр. Світ”, 2002. - 440 с. : іл.
3. Дрожжина Н.В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради: Дис...канд.мистецтвознавства. – Харків. держ. унів. мистецтв ім. І.П. Котляревського. – Х., 2008.
4. Євтушенко Д., Михайлов-Сидоров М. Питання вокальної педагогіки. – К.: Мистецтво, 1963. – 340 с.
5. Іваницький, Анатолій Іванович.Український музичний фольклор : підруч. / А. І. Іваницький; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – 3-е вид. доп. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
6. Скопцова О.М. Становлення та особливості розвитку народного хорівого виконавства в Україні / кінець ХІХ-ХХ століття: Дис...канд. мистецтв.: (17.00.01). – К., 2005. – 198 с.
7. Христиансен Л.Л. Работа с народными певцами // Вопросы вокальной педагогіки / Под ред. Л.Б. Дмитриева – М., 1976. – 38 с.

Допоміжна

1. Андгуладзе Н. Номо Cantor. Очерки вокального искусства / Нодар Андгуладзе. – М. : АГРАФ, 2003. – 240 с.
2. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
2. Грица С. Й. Історичні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
3. Грица С. Й. Мелос української народної епіки. – К., 1979.
4. Дей О. І. Народно-пісенні жанри. – К.: Музична Україна, 1977. – 108 с.
5. Дей О. І. Українська народна балада. – К., 1986.
6. Дмитренко М. К. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К., 2001. – 576 с.
7. Правдюк О. Весільні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1. – С.
8. Правдюк О. Голосіння // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1. – С.
10. Правдюк О. А. Стрілецькі пісні в системі жанрів українського пісенного фольклору // Народна творчість та етнографія. – 1995. – № 2–3.
11. Ревуцький Д. Українські думи та пісні історичні. – К., 2002.
12. Різник О. Українська авторська пісня. Основні етапи розвитку // Українська культура. – 1993. – № 1,2.
13. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки. Посібник. Вінниця. Нова книга, 2013. – 176 с.
14. Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. У 2 ч. – Тернопіль, 2001 – Ч.1; Тернопіль, 2004. – Ч. 2.
15. Українські народні танці / Упор. А. І. Гуменюк. – К., 1962. – 358 с.

Інформаційні ресурси

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_folk_music
2. Канада: Virtual Museum of Canadian Traditional Music – <http://www.fwalive.ualberta.ca/vmctm/en/html/narratives.php?id=3&sec=1>
3. Канада: Національний центр FolkwaysAlive!, створений Університетом Альберти (The University of Alberta's Canadian Centre for Ethnomusicology (CCE) у співпраці зі Smithsonian Folkways Recordings – <http://www.fwalive.ualberta.ca>
4. Канада: он-лайн крамниця TerenCanada (Western Canada on line store) <http://www.terencanada.com/folk.asp>
5. Польське радіо: MUZYKA ŹRÓDEŁ Sources of Polish Folk Music – <http://www.polskieradio.pl/rckl/MuzykaZrodel/>
6. Польща: Сайт доктора Томаша Трачика (Tomasz Traczyk) –

- http://www.ia.pw.edu.pl/~ttraczyk/lem/lem_mp3.html
7. Росія: Каталог [українських] аудіозаписів (1996-2001 р.) – <http://www.mosbul.ru/audio.doc>;
  8. США: Stanford University (California): пошукова мережа SearchWorks – <http://searchworks.stanford.edu/vufind/Search/Home?lookfor=Ukrainian>
  9. США: The American Folklife Center at the Library of Congress – <http://www.loc.gov/folklife>
  10. США: The Internet Archive (Бібліотека історичних колекцій у цифровому форматі: тексти, звук, відео, програмне забезпечення) – <http://www.archive.org/details/audio>
  11. США: Лемківський сайт Владка Максимовича – <http://lemko.org/lvpro>
  12. США: Цифровий архівний проект Smithsonian Global Sound (SGS) центру Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage (SCFCH) Смітсонівського інституту у Вашингтоні – <http://www.folkways.si.edu>
  13. <http://www.globalsound.org>
  14. Україна: Інтернет-крамниця української музики УМКА (1999-2008 УМКА) – <http://www.umka.com.ua/ukr/catalogue/folk/>
  15. Україна: Мережа архівів культурної спадщини України “Українська автентична музика” – <http://folk.org.ua/audio>
  16. Україна: Проект “Моя Україна. БЕРВИ” – <http://www.ukrfolk.com.ua/club>
  17. Україна: Сайт Володимира Куриленка – <http://krolevets.com/folk/mutyn>
  18. Україна: <http://www.kobzarstvo.polyhymnion.org/Stan.html>

Політика курсу:

Завдання дисципліни навчити студентів ансамблевому співу, розкрити глибинний зміст та красу його звучання. Допомогти орієнтуватися в стилях народного багатоголосся, відповідно регіональних особливостей та жанрів народних пісень. Пояснити та розкрити основні фактори ідеального звучання ансамблю. Сприяти опануванню високопрофесійним ансамблевим виконавством.

Після опанування навчальної дисципліни «Клас народного вокального ансамблю» студенти повинні:

Знати:

- теорію та методологію ансамблевого виконавства;
- послідовність, форми та види творчої роботи у складі вокального ансамблю;
- специфіку ансамблевої варіативності та імпровізації;
- особливості перекладення вокальних творів для різних складів ансамблю;
- психологічні засади колективної вокальної діяльності;
- особливості інтонаційної, динамічної, тембрової специфіки вокального ансамблевого виконавства;
- особливості ансамблевого співу без супроводу та із супроводом;
- концертний репертуар.

Вміти:

- читати з листа та виконувати по нотах ансамблеві партії різної складності;
- володіти психофізіологічною саморегуляцією під час концертних виступів та репетицій;
- контролювати динамічний баланс (чути свою партію, поруч з іншими голосами);
- самостійно виявляти та опрацьовувати складнощі ансамблевої програми технічного та художнього плану;
- творчо застосовувати у колективному музикуванні власний виконавський потенціал.

Політика академічної доброчесності

Студент повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про навчальний процес у КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Методи навчання:

набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; на методи контролю й оцінки результатів навчання

1. Практичний.
2. Пояснювально-ілюстративний.
3. Репродуктивний.
4. Творчий.
5. Евристичний.
6. Діалог.
7. Бесіда.
8. Аналіз

Політика відвідування

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відвідування студентами занять впливає на оцінювання знань, умінь та навичок за це здобувач освіти отримує перших 20% від загальної кількості балів. Відповідно до критеріїв оцінювання відвідування студентів впливає на бали модульного контролю знань, диференційованого заліку.

Політика саморозвитку:

Виступи на конкурсах, у концертних програмах, мистецтвознавчих конференціях та здобуття сертифікатів, відвідування концертних заходів (надання підтверджуючих документів) дає можливість отримати +10 балів.

Контроль якості знань студентів:

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- перевірка вокальних партій;
- усне опитування;
- концертний виступ;

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- семестровий підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 - бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу (5 - «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 - «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ECTS –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та практичного виконання завдань.

Політика оцінювання:

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Бали	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, на високому рівні знає вокальні партії, легко орієнтується в загальному репертуарі, надає повні розгорнуті відповіді на теоретичні питання, активно невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Виявляє активність та ініціативність у всіх видах роботи на заняттях.
4	Майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, достатньо впевнено виконує вокальні партії, легко орієнтується в загальному репертуарі, під час відповіді на теоретичні питання надає не такі повні відповіді, як вимагається, активно невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Виявляє активність та ініціативність у всіх видах роботи на заняттях.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом, не достатньо знає вокальні партії, орієнтується в загальному репертуарі, на теоретичні питання відповідає мляво, зі складністю застосовує музичну термінологію. Під час занять не виявляє активності та глибокого інтересу до репетиційного процесу.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Вокальні партії знає поверхнево, як і відповіді на теоретичні питання. Робота на репетиціях не відповідає вимогам. Поведінка має безініціативний характер. Часто є відсутнім без поважних причин.
1	Частково володіє навчальним матеріалом. Не знає відповідей на теоретичні питання. Не орієнтується в репертуарі, може виконати вокальну партію тільки у вигляді читання з листа.
0	Не володіє навчальним матеріалом. Знання репертуару та вокальних партій відсутні. Не знає жодної відповіді на теоретичні питання.

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Разом за темами	Нотний матеріал	Залік	Всього
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5				
Аудиторні заняття	3	3	3	3	3	15	15	50	
Самостійна робота студента	2	2	2	2	2	10	10		
Сума балів						25	25	50	100

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період модуля і здійснюється у формі концертного виступу, або виконання концертної програми.

Виконання концертної програми	Критерії оцінювання
17 - 20	В повному обсязі володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Виконує на високому рівні. Вміє співати в ансамблі. Інтонує чисто. Співає емоційно виразно, доносить образ.
16 - 13	Достатньо повно володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Інтонує чисто. При виконанні не вистачає емоційності і артистизму. Вміє співати в ансамблі.
12 - 9	В цілому володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару недоопрацьовані. Не вистачає впевненості і виразності у виконання. Вміє співати в ансамблі.
8 - 5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару виконує на задовільному рівні – присутні вокально-технічні недоліки. Не вистачає вміння співати в ансамблі.
4 - 1	Частково володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару не вивчені. У виконанні є текстові помилки. Співає невиразно. Не вистачає вміння співати в ансамблі.
0	Не володіє навчальним матеріалом.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни "Клас народного ансамблю" є сумою балів, одержаних за всі види робіт студента протягом модулю.

Критерії семестрового оцінювання знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
		Студент	
90-100	Відмінно	A	<p>В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, на високому рівні знає вокальні партії, легко орієнтується в загальному репертуарі, надає повні розгорнуті відповіді на теоретичні питання, активно невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Виявляє активність та ініціативність у всіх видах роботи на заняттях.</p> <p>В повному обсязі володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Виконує на високому рівні. Вміє співати в ансамблі. Інтонує чисто. Співає емоційно виразно, доносить образ.</p> <p>Має високу виконавську культуру.</p>
82-89	Добре	B	<p>Систематично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи.</p> <p>Майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, достатньо впевнено виконує вокальні партії, легко орієнтується в загальному репертуарі, під час відповіді на теоретичні питання надає не такі повні відповіді, як вимагається, активно невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Виявляє активність та ініціативність у всіх видах роботи на заняттях.</p> <p>Достатньо повно володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Інтонує чисто. При виконанні не вистачає артистизму. Вміє співати в ансамблі.</p>
			<p>Систематично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи.</p> <p>Майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, виконує вокальні партії, орієнтується в загальному репертуарі, під час відповіді на теоретичні питання надає не такі</p>

74-81		С	повні відповіді, як вимагається, активно невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Інтонує чисто. При виконанні не вистачає емоційності і артистизму. Вміє співати в ансамблі.
64-73	Задовільно	Д	Несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. В цілому володіє навчальним матеріалом, але недостатньо впевнено знає вокальні партії, недостатньо вільно орієнтується в загальному репертуарі, на теоретичні питання відповідає мляво, зі складністю застосовує музичну термінологію. Під час занять не виявляє активності та глибокого інтересу до репетиційного процесу. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару виконує на посередньому рівні. Не вистачає вміння співати в ансамблі.
60-63		Е	Несистематично, на задовільному рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Намагається застосовувати набуті знання при виконанні окремих видів практичної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Вокальні партії знає поверхнево, як і відповіді на теоретичні питання. Робота на репетиціях не відповідає вимогам. Поведінка має безініціативний характер. Часто є відсутнім без поважних причин. Твори навчального репертуару виконує на задовільному рівні – присутні значні вокально-технічні недоліки. Не вистачає вміння співати в ансамблі.
			Студент несистематично, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Намагається застосовувати набуті знання при виконанні окремих видів практичної роботи. При виконанні завдань допускає значні помилки. Частково володіє навчальним матеріалом. Не знає відповідей на теоретичні питання. Не орієнтується в репертуарі, може виконати

35-59	Незадовільно	FX	вокальну партію тільки у вигляді читання з листа. Не вміє триматися на сцені. Частково володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару не вивчені. У виконанні є текстові помилки. Співає невиразно. Не вистачає вміння співати в ансамблі. Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34		F	Студент епізодично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не вміє співати в ансамблі. Не володіє навчальним матеріалом. Необхідне повторне вивчення дисципліни.

Вимоги до проведення модульного (семестрового) контролю:

Модуль 1: Виконання 3 - х ансамблевих різнохарактерних творів за темами модуля.

Модуль 2: Виконання 3 - х ансамблевих різнохарактерних творів за темами модуля.

Модуль 3: Виконання 3 - х ансамблевих різнохарактерних творів за темами модуля.

Політика перескладання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).